ΨΗΦΙΣΜΑ

της διοικητικής επιτροπής της 29ης Ιουνίου 2000 σχετικά με τα κριτήρια καταχώρησης ορισμένων παροχών ως «ειδικών μη ανταποδοτικού τύπου παροχών» στο παράρτημα II μέρος III ή στο παράρτημα IIα του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71

(2001/C 44/06)

Η ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΩΝ ΔΙΑΚΙΝΟΥΜΕΝΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

Το άρθρο 81 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, σύμφωνα με το οποίο μπορεί να υποβάλλει στην Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων προτάσεις για την επεξεργασία μεταγενεστέρων κανονισμών, καθώς επίσης για την αναθεώρηση του παρόντος κανονισμού και των μεταγενεστέρων αυτού,

Εκτιμώντας:

ότι το Ευρωπαϊκό δικαστήριο στην απόφασή του της 4ης Νοεμβρίου 1997 στην υπόθεση C-20/96, Snares, και στην απόφασή του της 11ης Ιουνίου 1998 στην υπόθεση C-297/96, Partridge, καταλήγει σιωπηρά ότι είναι καθήκον του Συμβουλίου να εγγυάται ότι ορισμένες παροχές πληρούν τις προϋποθέσεις καταχώρησης ως «ειδικών μη ανταποδοτικού τύπου παροχών» στο παράρτημα IIα του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71, αναγνωρίζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο, ότι το Συμβούλιο έχει την κύρια αρμοδιότητα στο θέμα αυτό· ότι η διοικητική επιτροπή έχει επίσης ορισμένες αρμοδιότητες κατά την προετοιμασία των εν λόγω νομικών κειμένων·

ότι μέχρι τώρα ήταν ιδιαιτέρως δύσκολο να ικανοποιηθούν οι επιθυμίες ορισμένων κρατών μελών να περιλάβουν ορισμένες ειδικές παροχές στο συγκεκριμένο παράρτημα, επειδή δεν είχαν ορισθεί γενικά κριτήρια για τον χαρακτηρισμό μιας παροχής ως «ειδικής μη ανταποδοτικού τύπου παροχής»·

ότι εκφράσθηκε επανειλημμένα, κυρίως από νέες υποψήφιες χώρες, η εθιθυμία να καθορισθούν τέτοιου είδους αντικειμενικά κριτήρια·

ότι η υιοθέτηση κοινών αντικειμενικών κριτηρίων για την καταχώρηση ορισμένων παροχών στο εν λόγω παράρτημα δεν συνεπάγεται την επανεξέταση των παροχών οι οποίες έχουν ήδη, με κοινή συμφωνία, συμπεριληφθεί στο συγκεκριμένο παράρτημα·

ότι η υιοθέτηση κριτηρίων για την καταχώρηση μιας παροχής ως «ειδικής μη ανταποδοτικού τύπου παροχής» στο παράρτημα IIα του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 θα συνέβαλε στην σημαντική επιτάχυνση των προπαρασκευαστικών διαβουλεύσεων σε επίπεδο διοικητικής επιτροπής για την κοινωνική ασφάλεια των διακινούμενων εργαζομένων αλλά επίσης και στην νομική ασφάλεια, λαμβανομένης μάλιστα υπόψη της ανάγκης να προσδιορισθούν οι ειδικές μη ανταποδοτικού τύπου παροχές, οι οποίες ισχύουν σε περιφερειακό καθαρά επίπεδο και εξαιρούνται σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 2β του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71,

ΣΥΜΦΩΝΗΣΕ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΑΚΟΛΟΥΘΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ:

1. Ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 ορίζει τα κύρια κριτήρια τα οποία πρέπει να πληρούνται για να χαρακτηρισθεί μια παροχή ως «ειδική μη ανταποδοτικού τύπου παροχή». Η ενδελεχής εξέταση της συνδρομής των κριτηρίων αυτών θα στηρίζεται στον ακόκολουθο μηχανισμό.

2. Σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 2α, ο κανονισμός εφαρμόζεται στις ειδικές μη ανταποδοτικού τύπου παροχές, οι οποίες δεν ανήκουν ούτε στις καλυπτόμενες από το άρθρο 4 παράγραφος 1 παροχές κοινωνικής ασφάλειας ούτε στις παροχές οι οποίες εξαιρούνται σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 4, εφόσον οι συγκεκριμένες παροχές προορίζονται είτε για να καλύψουν συμπληρωματικά, αναπληρωματικά ή βοηθητικά την επέλευση ενός εκ των κινδύνων που αντιστοιχούν στους κλάδους οι οποίοι αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1, είτε, αποκλειστικά, για να εξασφαλίσουν την προστασία ατόμων με ειδικές ανάγκες. Παρά το ότι το άρθρο 4 παράγραφος 2α ισχύει για τις ειδικές μη ανταποδοτικού τύπου παροχές, τόσο σε είδος όσο και σε χρήμα, το άρθρο 10α αφορά μόνο στις χρηματικές παροχές.

3. Λόγω της πραγματικά στενής σχέσης η οποία υπάρχει, τα οριζόμενα από το άρθρο 4 παράγραφος 2α κριτήρια εφαρμόζονται επίσης στις ειδικές μη ανταποδοτικού τύπου παροχές, οι οποίες περιορίζονται σε τμήμα μόνον της επικράτειας ενός κράτους μέλους και οι οποίες για το λόγο αυτό είναι δυνατόν, σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 2β, να εξαιρεθούν πλήρως από το υλικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού, εφόσον έχουν περιληφθεί στο παράρτημα II μέρος III αυτού. Εντούτοις, ένα συμπληρωματικό κριτήριο σε σχέση με αυτές τις παροχές είναι ότι η χορήγησή τους δεν προβλέπεται κατά τρόπο ενιαίο για το σύνολο της επικράτειας του συγκεκριμένου κράτους μέλους αλλά η κανονιστική αρμοδιότητα ως προς τις συγκεκριμένες παροχές ανήκει αποκλειστικά στους φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης. Παρά ταύτα, η αποκέντρωση και μόνον της διαχείρισης αυτών των παροχών δεν συνιστά επαρκή λόγο για τον χαρακτηρισμό τους ως ειδικών μη ανταποδοτικού τύπου παροχών, κατά την ένοια του άρθρου 4 παράγραφος 2β του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71.

Ο ΜΗ ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ

4. Η εξέταση του μη ανταποδοτικού χαρακτήρα μιας παροχής βασίζεται στα ακόλουθα κριτήρια:

   α) η χρηματοδότηση της παροχής πρέπει να θεωρείται ως αποφασιστικής σημασίας παράγοντας και, ως εκ τούτου, το σύστημα στο οποίο υπάγονται, ειδικό ή γενικό, πρέπει να χηρματοδοτείται αποκλειστικά από φόρους, οι οποίοι είτε προορίζονται να καλύψουν γενικές δημόσιες δαπάνες είτε έχουν ως αντικειμενικό στόχο τη χρηματοδότηση της κοινωνικής ασφάλειας·

β) το γεγονός ότι μια παροχή χρηματοδοτείται αποκλειστικά από εργοδοτικές εισφορές δεν σημαίνει ότι η παροχή αυτή είναι μη ανταποδοτική για τον καλυπτόμενο εργαζόμενο.

ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ

5. Η εξέταση του ειδικού χαρακτήρα μιας παροχής βασίζεται κυρίως στα ακόλουθα σωρευτικά ισχύοντα κριτήρια:

α) πρέπει να πρόκειται για ειδικές παροχές κοινωνικής ασφάλειας, οι οποίες χαρακτηρίζονται ως «μεικτού τύπου» κατά το μέτρο που αναγνωρίζουν στο δικαιούχο ένα εκ του νόμου προσδιορισμένο δικαίωμα, χαρακτηριστικό γνώρισμα των παροχών κοινωνικής ασφάλειας, ενώ ταυτόχρονα εμπεριέχουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά παροχών κοινωνικής πρόνοιας, καθόσον για την χορήγησή τους λαμβάνονται υπόψη οι οικονομικές ή/και άλλες ανάγκες του ατόμου·

β) τα χαρακτηριστικά της εν λόγω κατηγορίας παροχών συνδέονται στενά με τις ειδικές κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες οι οποίες επικρατούν στο κράτος μέλος στο οποίο κατοικεί ο δικαιούχος·

γ) σε περίπτωση ανεπάρκειας οικονομικών πόρων, οι παροχές αυτές πρέπει να έχουν ως αντικειμενικό στόχο την παροχή βοηθήματος·

δ) η χορήγηση των παροχών μπορεί να υπόκειται σε έλεγχο εισοδήματος παρά το γεγονός ότι, λόγω της γενικότερης εμβέλειας αυτών, δεν απαιτείται πάντοτε η εξέταση της ειδικής κατάστασης σε κάθε εξατομικευμένη περίπτωση. Η προϋπόθεση ελέγχου εισοδήματος, κατά τον οποίο λαμβάνονται κυρίως υπόψη εισοδήματα από επαγγελματική δραστηριότητα ή άλλες παροχές κοινωνικής ασφάλειας, συνιστά σημαντικό αλλά όχι απαραίτητο κριτήριο.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ, ΑΝΑΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ

6. Ως αναπληρωματικές νοούνται οι παροχές που υποκαθιστούν τις «κανονικές», οι οποίες χορηγούνται λόγω επέλευσης ενός από τους κινδύνους τους οποίους προβλέπει το άρθρο 4 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71. Συνεπώς, οι παροχές αυτές πρέπει να καλύπτουν τον ίδιο κίνδυνο. Η κατηγορία αυτή αφορά κυρίως παροχές οι οποίες απονέμονται σε όσα πρόσωπα, για παράδειγμα, δεν πληρούν τις προϋποθέσεις για χορήγηση των «κανονικών» παροχών.

7. Ως συμπληρωματικές/πρόσθετες παροχές νοούνται αφενός εκείνες οι οποίες χορηγούνται επιπλέον των «κανονικών» παροχών σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 και καλύπτουν τον ίδιο κίνδυνο με αυτές βασική προϋπόθεση είναι, συνεπώς, η ύπαρξη δικαιώματος σε «κανονική» παροχή: για παράδειγμα, μπορεί να πρόκειται για «συμπλήρωμα ελάχιστης σύνταξης», χορηγούμενο σε όλους τους κατοίκους, οι οποίοι δικαιούνται μεν την «κανονική» σύνταξη γήρατος, η οποία προβλέπεται για τα πρόσωπα τα οποία έχουν ασκήσει επαγγελματική δραστηριότητα, όμως το ποσό της σύνταξης αυτής, είναι μικρότερο από την εκ του νόμου οριζόμενη ελάχιστη σύνταξη). Αφετέρου, ως συμπληρωματικές/πρόσθετες παροχές νοούνται και εκείνες οι οποίες χορηγούνται μαζί με τις προβλεπόμενες στο άρθρο 4 παράγραφος 1 «κανονικές» παροχές αλλά καλύπτουν διαφορετικούς κινδύνους σε σχέση με τις τελευταίες (βασική προϋπόθεση, συνεπώς, και στην περίπτωση αυτή είναι η ύπαρξη δικαιώματος για «κανονική» παροχή: για παράδειγμα, μπορεί να πρόκειται για προσαύξηση της σύνταξης λόγω διανοητικής ή σωματικής αναπηρίας).

ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

8. Ενδέχεται να πρόκειται για παροχές οι οποίες καταβάλλονται σε άτομο με ειδικές ανάγκες ή για λογαριασμό αυτού, έτσι ώστε να μπορεί αυτό, γενικά, να καλύπτει τις δαπάνες οι οποίες έχουν σχέση με την αναπηρία του (για παράδειγμα δαπάνες, οι οποίες προκύπτουν από τις συγκεκριμένες ανάγκες για φροντίδα και κινητικότητα ενός ατόμου με ειδικές ανάγκες) ή παροχές οι οποίες προορίζονται για την εγγύηση ελάχιστου εισοδήματος.

9. Ενδέχεται να πρόκειται για παροχές οι οποίες έχουν ως στόχο την υποβοήθηση ενός ατόμου με ειδικές ανάγκες είτε να ενταχθεί στον κόσμο της εργασίας ή να εξακολουθήσει να εργάζεται είτε να αντεπεξέρχεται στις αυξημένες ανάγκες οι οποίες συνδέονται με την απασχόλησή του.

10. Επίσης, στις ειδικές αυτές παροχές είναι δυνατόν να εμπίπτουν και εκείνες οι οποίες χορηγούνται σε πρόσωπα τα οποία αναλαμβάνουν τη φροντίδα ατόμου με ειδικές ανάγκες, το οποία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των προαναφερομένων παραγράφων 8 και 9.

Ο Πρόεδρος της Διοικητικής Επιτροπής

Pinto PIZARRO